

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי

מתוך "דרך ישרה" מסכת פסחים

פרשת שופטים דפים מה - נא

דרך ישרה תמצית הדף

✎ דף מה-מו

*בצק שנתבטל. *סדקי עריבה.

א. דיני בצק שנתבטל 1. בצק שבסדקי עריבה, כשא"צ לחזק מיבעי לל"ק בכזית ולל"ב אף בפחות, ובצריך לחזק לל"ק א"צ לבער כלל ולל"ב רק בפחות מכזית. ומיישבינן סמי קילתא, או במח' תנאים בכופת שאור אי כזית בטלה, או במקום לישה רק פחות מכזית משא"כ בשוליים. 2. שני חצאי זיתים וחוט בצק ביניהם, בעריבה אם ניטלין עם החוט יש לבער, בבית בכל גווני יש לבער שמא יצטרפו בשעת הכיבוד, ובעי בבית ועליה או בית ואכסדרה או שני בתים זה לפנים מזה ועלו בתיקו. 3. עריבת עבדנין שנותן בה קמח, תוך שלשה ימים חייב לבער ואח"כ נפסל מכלב, לר"נ אם נתן עורות א"צ לבער ומוקמינן דסגי אפילו שעה אחת. 4. בצק חרש נאסר בשיעור הילוך מיל, ומייתי דצריך ללכת ארבעה מילין לגבל לתפילה לנט"י ולשיעור עיבוד.

ב. בדין בצק שבסדקי עריבה מדמינן חמץ לטומאה, וקשיא דטומאה תליא בשיעורא וחמץ בקפידא. ומתרצינן 1. אימא לענין הטומאה אינו כן, וקשיא דקתני וכן. 2. בפסח מצטרף לטומאה כיון דחשיב, וקשיא דקתני חוצץ. 3. להעלות טהרה לעריבה דבפסח חשיב וחוצץ, וקשיא דקתני וכן לענין הטומאה. 4. למסקנא לגבי טומאת העריבה בנגע שרץ בבצק, דבפסח חוצץ הואיל וחשיב בפ"ע.

✎ דף מז-מח

*חלה בטומאה ביו"ט והואיל. *מלקות מבשל גיד. *עיסה.

א. המפריש חלה בטומאה ביו"ט, לר"א לא תקרא שם עד שתאפה, לבן בתירא תטיל בצונן, ולרבי יהושע מפרישה ומניחה, ופליגי להו"א אם טובת הנאה ממוץ ולמסקנא בהואיל וכדאשכחן שהאופה מיו"ט לחול לרב חסדא לוקה ולרבנן לא דאמרינן הואיל וראוי לאורחין. והשמועות 1. שרי לאפות מיו"ט לשבת ע"י עירובי תבשילין היות וכל האיסור הוא מדרבנן גזירה שמא יבשלו מיו"ט לחול לכן שרי ע"י שעושה היכר, אבל אפיית לחם הפנים לא דוחה יו"ט כיון דהוי שבות רחוקה ושתי הלחם איכא מיעוטא דלכם ולא לגבוה. 2. מותר לשחוט ביו"ט בהמה מסוכנת, דמשום הפסד ממונו גמר לאכול כזית חי. 3. החורש תלם אחד חייב שמונה לאוין: חורש בשור וחמור, קדשים, בדק הבית, כלאים בכרם, שביעית, יו"ט, כהן, נזיר בטומאה. ולא אמרינן הואיל וחזי לכיסוי הדם דאיירי בלא חזי, להו"א באבנים מקורזלות או צונמא ועפר תיחוח מלמטה ולמסקנא בטיט לח. 4. המבשל גיד ביו"ט

לוקה משום הבערה וקשיא דלא אמרינן הואיל וראוי לו, ולמסקנא בעצי הקדש כדלקמן. 5. לרמי בר חמא מח' ר"א ורבי יהושע במשנתנו האם אמרינן הואיל, ור"פ דחה דלמא באפיה לחול ר"א יחייב כיון דלא חזי לדידיה אלא לאורחין, ורבי יהושע יפטור כיון שכולם ראויים משא"כ בחלה שאחד אסור, וכן רבי יהושע אמר לר"א לדבריך עובר על לא תעשה כל מלאכה ודחי דלמא ר"א ענה לו במכילתא אחריתי דטעמיה משום דאמרינן הואיל.

ג. המבשל גיד לוקה חמישה, משום מבשל ביו"ט, אוכל גיד הנשה, מבשל בשר בחלב ואוכלו. והאיסור החמישי 1. להו"א הבערה, ודחי נימא הואיל וראוי לצרכו. 2. גיד נבילה, ודחי דא"כ הוי ג' על אכילתו. 3. עצי מוקצה להו"א דהווי דאורייתא שנאמר לא תעשה כל מלאכה, ודחי שהרי ילפינן מהפסוקים ביחזקאל שבכור מעשר ופלגס לא ראויים לקרבן אחר, וביטול ערלה במאתים, וממסקנה ישראל ממעטינן טבל ולא מוקצה שאיסור דבר אחר גרם לו ש"מ דאיסורו מדרבנן, וכן מדאין חילוק מלאכות ביו"ט. 4. עצי אשירה, ודחי דחייב שתים משום לא ידבק ולא תביא. 5. למסקנא הלאו בהבערה הוא בשריפת עצי הקדש.

ג. דיני העיסה 1. אין לאפות בבת אחת בחיטים קבים ובשעורים ג' קבין במעליתא וי"א חילוף הדברים, ובחסיכתא חטים ג' קבים ושעורים ארבעה. 2. איכא צירוף חלה בסל תנור ונשיכה ואיכא פלוגתא בכעכין, ומסתפקין בטבלא שאין לה לזבו האם בעינן תוך כלי או אויר כלי, ועלתה בתיקו. 3. לרבן גמליאל שלש נשים עוסקות בבצק כאחד, ור"ע הקשה לו שאין שווים בזריזות ועצים ותנור וא"ל ר"ג שאם תפח תלטוש בצונן, ולחכמים עוסקות בזה אחר זה. 4. שיאור בלאו וישרף וזהו לר"מ הכסיפו ולרבי יהודה כקרני חגבים, וסידוק בכרת וזהו לר"מ כקרני חגבים ולר"י נתערבו סדקים.

פ"ד מט

*הבעור. *נישואין. *עמי הארץ. *כזית וכביצה. *לעת"ל.

א. זמן הביעור 1. ער"פ שחל בשבת, לר"מ מבערין הכל לפני שבת, לחכמים הכל בזמנו, ולר"א ברבי צדוק תרומה לפני שבת וחולין בזמנן. 2. ההולך לשחוט את פסחו ולמול את בנו ולאכול סעודת אירוסין ראשונה ולרבי יוסי אף בסבלונות, יבטל בלבו ואם יש שהות ישרוף. 3. ההולך להציל מנכרים, יכול לבטל אפי' אם יש לו שהות. 4. בשביתת הרשות וכן סבלונות לרבי יהודה יחזור מיד.

ג. סוגית נישואין 1. אין לת"ח להנות מסעודה שאינה של מצוה כגון בת כהן לישראל ובת ת"ח לע"ה. 2. העונש באינו ראוי לזרע אהרן: אלמנה, גרושה, זרע אין לה, קוברת, קורבתו, עניות, גלות, אבל בראוי זוכה לעשירות ובנים ת"ח. 3. ת"ח שמרבה סעודתו בכל מקום סופו: מחריב ביתו, מאלמן אשתו, מייתם גוזליו, תלמודו משתכח, מחלוקת רבות, אין דבריו נשמעים, מחלל שם שמים רבו ואביו, גורם שם רע לו ולכל זרעו שנקרא מחים תנורי, מרקיד בי כובי, מלחך פינכי, מך רבע. 4. לעולם ימכור כל מה שיש לו ויתחתן עם ת"ח וזה ענבי הגפן בענבי הגפן, ואין לשאת בת עם הארץ. 5. סדר נישואין: בת ת"ח, גדולי הדור, ראשי כנסיות, גבאי צדקה, מלמדי תינוקות.

ג. סוגית עמי הארץ 1. הם שקץ נשותיהן שרץ ובנותיהם כבהמה. 2. אסור לו לאכול בשר. 3. מותר לנחרו בלא ברכה ביו"כ שחל בשבת, ולקרעו כדג. 4. אסור להתלוות עמו שהרי על חייו לא חס. 5. המשיא בתו לע"ה ככופתה לפני ארי. 6. ר"ע כשהיה ע"ה אמר יתן לי ת"ח ואנשכנו כחמור שנושך ושובר עצם, ואם לא היו צריכים לנו היו הורגין אותנו. 7. הלומד לפניו כבועל ארוסתו בפניו. 8. גדולה שנאה: גוי לישראל, ע"ה לת"ח, נשותיהם של ע"ה, ושנה ופירש קשה מכולם. 9. אין מוסרין להם עדות ולא מקבלין מהם. 10. אין מגלים להם סוד. 11. לא נעשה אפוטרופוס ליתומים ולקופת צדקה. 12. פליגי האם אין מכריזין על אבידתו, או דוימנין נפיק מיניה זרעא מעליא.

ד. המח' בשיעור כזית וכביצה 1. בברכת המזון לר"מ כזית שנאמר ואכלת, ולר"י כביצה ושבעת. 2. לענין לחזור לביעור חמץ ושריפת קדש, לר"מ תרוייהו כביצה ולר"י בכזית, ואמרינן לרבי יוחנן איפוך ולאביי לר"מ כביצה כטומאתו ולר"י כזית כאיסורו, לר"נ בתרוייהו כשני ביצים, ולחכמים קדשים בכזית וחמץ בכביצה.

ה. ביום ההוא לעתיד לבוא 1. לא יהיה אור יקרות וקפאון שמה שיקר בעוה"ז יהא קפוי וקל לעוה"ב, וזהו אור, נגעים ואהלות או בנ"א עשירים וכמעשה דעולם הפוך ראיתי. 2. יהיה על מצילות הסוס קדש לה', שה' יוסיף על ירושלים עד שהסוס מציל, מצילות שעושיין לסוס יהיו קודש, או שהביזה עד שהסוס מציל תהיה להקדש. 3. הסירות יהיו כמזרקים, שעמ"י יתעשרו ויתנדבו. 4. לא יהיה עוד כנעני, לשון אין כאן עני או תגר. 5. ה' אחד ושמו אחד, שעל הרעות מברכים בעוה"ז דיין האמת ולעוה"ב יברכו הטוב והמטיב, או שה' נקרא בעוה"ז בשם אדנות ובעוה"ב בשם הויה.

הדרן עלך פרק פליקין

פרק רביעי – מקום שנהגו

דף נ"א

*מקומות בער"פ וחוה"מ. *אין סימן ברכה. *נהגו איסור.

א. מקום שנהגו בפרקין 1. דף נ', מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד חצות עושיין משא"כ בע"ש דשרי עד סמוך למנחה ולא משמתנין וההולך ממקום למקום עליו להחמיר ולא לעבוד ואם עשה ביישוב משמתנין אבל במדבר שרי. 2. דף נג, מכירת בהמה דקה לגוי, ופליגי בסוס ובשבורה, ולכו"ע אסור למכור בהמה גסה אפילו בקטנותה. 3. אכילת צלי בלילי פסחים. 4. הדלקת נר בבית בלילי יו"כ ותרוייהו נתכוונו משום גזירת תשה"מ, וי"א שאם חל בשבת צריך להדליק מפני כבוד השבת, ומדליקין בביכ"נ ומבואות האפלים וע"ג החולים. 5. דף נד, עשיית מלאכה בת"ב אבל ת"ח בטלים ורשב"ג לא חייש ליוהרא, ומקשינן דלגבי יוהרא בק"ש קאמרי איפכא, ומתרצינן איפוך או דבק"ש בעינן כוונה ומאידיך כולם קוראים ומלאכה בולט ומאידיך איכא בטלנים.

ב. לא רואים סימן ברכה 1. העושה מלאכה בע"ש ועיו"ט מהמנחה ולמעלה וכן במוצאי שבת יו"ט ויו"כ ותע"צ, ומי שלא עובד בע"ש נשכר אפילו שכל השבוע הוא שפל שאינו עובד. 2. המצפה לשכר אשתו וריחיים, משא"כ בתופרת ומוכרת. 3. המשתכר בקנים וקנקנים, כיון שנפחם רב. 4. תגרי סמטא מגדלי בהמה דקה קוצצי אילנות ונוטלי חלק יפה, כיון דתהו ביה אינשי. 5. מעות של מתורגמנין דמיחזי כשכר שבת, יתומין לאו בני מחילה, ומחול משום ניסא. 6. כותבי סת"ם ותגריהן ועוסקי תכלת דלא"כ לא יעסקו בכך, משא"כ בעושיין לשם שמים.

ג. הדברים שנהגו איסור ודינם 1. בני ביישן נהגו שלא לילך בע"ש מצור לצידון משום צרכי שבת, ורבי יוחנן אסר גם על בניהם משום אל תטוש. 2. הפרישו חלה מאורז, אמרינן שאם רוב מאכלם אורז ישאירו כדי שלא ישכחו, ואם מאכל רובן דגן יאכלם זר בפניהם שמא יבאו להפריש מן הפטור על החיוב. 3. דברים המותרים ואחרים נהגו בהן איסור אין להתיר בפניהם, איירי בכותאי וכדומה ומשום דאתו למיסרך. 4. רחיצת שני אחים יחד אטו גיסו. 5. יציאה בקורדקיסין בשבת, שמא ישלף. 6. ישיבה בשבת על ספסלי נכרים, מחזי כמסחר. 7. רבב"ח אכל חלב דאייתרא כבני א"י וכיסה בפני בניי בבל וא"ל אביי שווינכו ככותאי, ולא הוצרך לנהוג כמנהג המקום כיון שהם כפופים לא"י או דעתו לחזור. ורבב"ח אמר שמותר לו לאכול אף שלא בפני רבי יוחנן רבו אבל אסר על בנו לאכול חלב דאייתרא אף בפניו, ומאידיך רבו התיר לו לאכול בפניו ספיחי כרוב כר"ש דלא גזר אטו דעלמא.

שאלות לחזרה ושינון

- | | |
|--------------------------------|---------------------------------------|
| א. סוגית נישואין (5) | א. דף מה- מז |
| ב. סוגית עמי הארץ (12) | א. דיני בצק שנתבטל (4) |
| ד. המח' בשיעור כזית וכביצה (2) | ב. כיצד מדמינן בצק שבעריבה לטומאה (4) |
| ה. ביום ההוא לעתיד לבא (5) | א. דף מז- מח |
- הדרן!
- פרק רביעי - מקום שנהגו
- | | |
|---------------------------------|---|
| א. דף נ- נא | א. המח' במפריש חלה בטומאה ביו"ט ובמאי פליגי והשמועות בהואיל (5) |
| א. מקום שנהגו בפרקין (5) | ב. המבשל גיד לוקה חמישה, ומהו הלאו החמישי (5) |
| ב. מי לא רואה סימן ברכה (6) | ג. דיני העיסה (4) |
| ג. הדברים שנהגו איסור ודינם (7) | א. דף מט |
| | א. זמן הביעור (3) |

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

- | | | |
|-----------------------------|--------------------------|-------------------------------|
| מנחות | בבא קמא | ברכות עם מחודדין בפ"ד. |
| חולין | בבא מציעא | שבת מהדורה חדשה. |
| בכורות עם הקדמות ומושגים | בבא בתרא א-ב | עירובין |
| ערכין-תמורה | סנהדרין א-ב עם "יש סדר | סוכה |
| כריתות-מעילה | לגמרא" ותמצית כל המסכתא. | מגילה-פורים עם מדרש, |
| נדה | מכות שבועות | תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א |
| וכן הלאה, כסדר ה'דף היומני' | עבודה זרה הוריות עם | גיטין |
| | מחודדין בפ"ד | קידושין - עם תורתך שעשועי, |
| | זבחים | סימני הדף, ותוספתא |

ניתן להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על הש"ס: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

- | | | |
|---|-------------------------------|---|
| נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות. | שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק. | באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א. |
| בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול. | קיצור חודים מנוקד ומסודר. | איזוהי זון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות. |
| עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א. | קיצור אלשין רות | הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות. |
| | קיצור אלשין אסתר | |
| | קיצור אלשין איכה | |
| | בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת. | |

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~44~

המערכת

